

RELIGIA klasa 3 LO (4-letnie)

Podstawa programowa nauczania religii w szkole ponadpodstawowej

a. Cele katechetyczne - wymagania ogólne

Katecheza na poziomie szkoły ponadpodstawowej jest ukierunkowana na wspomaganie dojrzenia w wierze. Wzbudza potrzebę i kształtuje umiejętności dawania świadectwa oraz podejmowania apologii wiary, a także odczytywania powołania i odkrywania miejsca w świecie, Kościele, narodzie i rodzinie.

- I. Wspomaganie w osiągnięciu dojrzałości w wierze.** Ukazanie wiary jako relacji osobowej. Integrowanie przyjmowanych treści wiary. Dążenie do zgodności postaw z deklarowaną wiarą.
- II. Pogłębianie znajomości Biblii i Tradycji.** Uzasadnienie natchnionego charakteru Biblii. Analizowanie tekstów biblijnych i religijnych oraz korzystanie z nich w uzasadnianiu wiary.
- III. Odkrywanie słowa Bożego jako źródła odpowiedzi na pytania egzystencjalne.** Aktualizacja orędzia biblijnego. Ukazywanie w tekstach biblijnych Boga działającego na rzecz człowieka. Wspieranie interioryzacji tekstów biblijnych i nauczania Kościoła.
- IV. Kształtowanie hierarchii wartości w oparciu o Boże Objawienie.** Pomoc w rozpoznawaniu i hierarchizacji wartości w celu dokonywania właściwych wyborów.
- V. Towarzystwo w odkrywaniu powołania chrześcijańskiego.** Wspieranie w odnajdywaniu miejsca w świecie. Wychowywanie do odpowiedzialnego pełnienia różnych ról w społeczeństwie. Wskazywanie zróżnicowanych zadań wynikających z przyjęcia sakramentów świętych.
- VI. Kształtowanie tożsamości eklezjalnej.** Pomoc w odkrywaniu miejsca i zadań w Kościele. Wychowywanie do identyfikacji i odpowiedzialności za wspólnotę. Przedstawianie wydarzeń z historii Kościoła (poznawanych współbieżnie z nauczaniem historii w szkole), ich religijnej interpretacji oraz związku ze współczesnością.
- VII. Przygotowanie do podejmowania działań apostołskich.** Wprowadzanie do dojrzałego udziału w misji Chrystusa i Kościoła: kapłańskiej, prorockiej i królewskiej. Budzenie potrzeby dawania świadectwa wiary oraz odpowiedzialności za misję.

b. Treści, wymagania szczegółowe i postawy uczniów

Treści i wymagania szczegółowe oznaczone * realizowane jedynie w liceum i technikum.

Zadanie katechezy	Treści	Wymagania szczegółowe Wiedza i umiejętności Uczeń:	Postawy (nie podlegające ocenie szkolnej) Uczeń:
-------------------	--------	--	---

A. Rozwijanie poznania wiary	A.1. Chrześcijańska koncepcja człowieka i świata.	A.1.1. wskazuje na źródła koncepcji człowieka i świata, A.1.2. wyjaśnia chrześcijańską wizję człowieka i świata, A.1.3. charakteryzuje główne koncepcje dotyczące człowieka i świata*	A.1.a. identyfikuje się z chrześcijańską koncepcją człowieka i świata oraz konsekwentnie stosuje ją w swoim życiu
	A.2. Drogi poznania Boga	A.2.1. charakteryzuje drogi poznania Boga (świat i człowiek) *, A.2.2. rozróżnia objawienie naturalne, nadprzyrodzone i prywatne	A.2.a. jest otwarty na poszukiwanie Boga, A.2.b. dzieli się własnym doświadczeniem poznania Boga
	A.3. Religie a chrześcijaństwo.	A.3.1. podaje wiadomości na temat najważniejszych religii świata oraz wyznań chrześcijańskich, A.3.2. wskazuje specyfikę chrześcijaństwa na tle innych religii	A.3.a. rozwija postawę zrozumienia, tolerancji i dialogu, rozumianego jako poszukiwanie prawdy, skoncentrowanego na dobru, A.3.b. utożsamiania się z wyznawaną wiarą
	A.4. Objawienie nadprzyrodzone i jego przekazywanie. Tradycja a Pismo Święte. Interpretacja depozytu wiary – Urząd Nauczycielski Kościoła. Natchnienie biblijne.	A.4.1. opowiada o objawianiu się Boga światu (motywach, etapach i formach); A.4.2. charakteryzuje istotę Tradycji i formy jej przekazywania*; A.4.3. definiuje natchnienie biblijne; A.4.4. odróżnia w Biblii czynnik boski od własnego wkładu autorów;	A.4.a. kształtuje postawę szacunku i posłuszeństwa wobec Pisma Świętego
	A.5. Księgi, języki biblijne i gatunki literackie w Biblii. Zasady interpretacji tekstów biblijnych.	A.5.1. podaje podstawowe wiadomości na temat Biblii, A.5.2. interpretuje wybrane teksty biblijne w oparciu o poznane zasady	A.5.a. jest przekonany o konieczności poznawania Pisma Świętego

<p>A.6. Wiara, akt wiary, wiara jako postawa, wiara i rozum, posłuszeństwo wiary. Postawy człowieka wobec Boga i ich konsekwencje (odrzućenie, obojętność, przyjęcie).</p>	<p>A.6.1. opisuje, czym jest wiara, rozumiana jako postawa całego życia, A.6.2. wyjaśnia zależność między wiarą i rozumem, A.6.3. analizuje znaczenie wolności dla wiary bądź niewiary człowieka</p>	<p>A.6.a. dba o rozwój własnej wiary, A.6.b. podejmuje rozmowy z rówieśnikami na tematy wiary</p>
<p>A.7. Przymioty, imiona i obraz Boga. Tajemnica pozornej niemocy Boga.</p>	<p>A.7.1. charakteryzuje przymioty i imiona Boga, a na ich podstawie omawia obraz Boga, A.7.2. definiuje transcendencję i immanencję Boga wobec świata*, A.7.3. odnosi prawdę o wszechmocy Boga do prawdy o ludzkiej wolności i jej konsekwencjach*</p>	<p>A.7.a. rozwija w sobie postawę wiary i zaufania Bogu, A.7.b. kształtuje umiejętność odpowiedzialnego korzystania z wolności i postawę synowskiego zaufania, A.7.c. kształtuje postawę szacunku dla wcielenia Boga w Jezusie Chrystusie</p>
<p>A.8. Świat znakiem Boga. Świat stworzony dla chwały Bożej. Świat stworzony z niczego.</p>	<p>A.8.1. wskazuje Boże pochodzenie świata i sens jego istnienia, A.8.2. wyjaśnia istotową różnicę pomiędzy tworzeniem (przekształcaniem) a stwarzaniem (z niczego) *</p>	<p>A.8.a. prawidłowo odczytuje obecność i działanie Boga w świecie, A.8.b. umacnia w sobie postawę wdzięczności za stworzony świat i za dar życia</p>
<p>A.9. Istnienie aniołów. Aniołowie w życiu Kościoła.</p>	<p>A.9.1. wyjaśnia, kim są aniołowie, A.9.2. podaje biblijne przykłady działania aniołów</p>	<p>A.9.a. wierzy w obecność Anioła Stróża i modli się do niego</p>
<p>A.10. Boże pochodzenie świata, piękno świata, porządek tygodnia.</p>	<p>A.10.1 wskazuje w świecie piękno i harmonię, które są pieczęcią Boga*, A.10.2. umie wartościować odpowiednio sztukę i kicz, piękno i brzydotę, A.10.3. odczytuje w świętowaniu niedzieli zachętę do odpoczynku i kontemplacji świata</p>	<p>A.10.a. kształtuje w sobie postawę wrażliwości na piękno świata i natury, widzi w tym obraz Bożego piękna, A.10.b. troszczy się o piękno w swoim otoczeniu</p>

<p>A.11. Człowiek stworzony: - na obraz i podobieństwo Boże; - jako kobieta i mężczyzna; do życia w raju.</p>	<p>A.11.1. wyjaśnia, na czym polega podobieństwo człowieka do Boga, rozumiane jako odpowiedź na dar, którym jest zapisany w człowieku obraz Boży, A.11.2. określa naturę człowieka, A.11.3. omawia konsekwencje stworzenia człowieka mężczyzną i niewiastą, A.11.4. uzasadnia zamiar Boga wobec człowieka</p>	<p>A.11.a. wyraża wdzięczność za dar stworzenia człowieka na obraz i podobieństwo Boże, A.11.b. szanuje godność własną i innych osób, A.11.c. odpowiedzialnie kształtuje swoją seksualność jako Boży dar,</p>
<p>A.12. Istota grzechu pierworodnego. Wolność i zniewolenie. Łaska Boga większa od grzechu człowieka. Jezus Chrystus, jedyny Syn Boży, Pan.</p>	<p>A.12.1. wyjaśnia istotę grzechu pierwszych rodziców, A.12.2. poprawnie interpretuje biblijną historię grzechu pierworodnego, A.12.3. wyjaśnia, czym jest Protoewangelia, A.12.4. omawia działanie Boga ukierunkowane na ocalenie człowieka, A.12.5. podaje znaczenie tytułów mesjańskich*</p>	<p>A.12.a. kształtuje postawę odpowiedzialności i dbałości o swoje życie, w tym życie duchowe, A.12.b. kształtuje w sobie postawę pokory, świadomości własnej grzeszności, ale również pragnienie jej przezwyciężania oraz zaufania Bogu, A.12.c. kształtuje postawę posłuszeństwa Bogu</p>
<p>A.13. Bóg stał się człowiekiem. Jezus – prawdziwy Bóg i prawdziwy człowiek.</p>	<p>A.13.1. wskazuje wypełnienie zapowiedzi ST w Jezusie Chrystusie *, A.13.2. wymienia motywy przyjścia Boga na ziemię, A.13.3. wyjaśnia podwójną naturę Osoby Jezusa Chrystusa</p>	<p>A.13.a. z szacunkiem wypowiada tytuły Jezusa i używa ich w osobistej modlitwie, A.13.b. uznaje w Jezusie Boga</p>
<p>A.14. Maryja w Bożym zamyśle zbawienia świata i człowieka.</p>	<p>A.14.1. opowiada historię Maryi i wyjaśnia Jej rolę w życiu Kościoła, świata i chrześcijanina, A.14.2. omawia cztery dogmaty maryjne: Boże Macierzyństwo, Wieczyste Dziewictwo, Niepokalane Poczęcie i Wniebowzięcie</p>	<p>A.14.a. kształtuje w sobie pobożność Maryjną oraz matczyną relację z Matką Bożą</p>

<p>A.15. Boże Narodzenie, dzieciństwo i życie ukryte Jezusa. Najważniejsze wydarzenia publicznej działalności Jezusa i ich znaczenie.</p>	<p>A.15.1. omawia wydarzenia związane z Bożym Narodzeniem i ich kontekst, wymienia najważniejsze wydarzenia z publicznej działalności Jezusa i interpretuje je</p>	<p>A.15.a. przygotowuje się do owocnego przeżywania Świąt Bożego Narodzenia, A.15.b. kształtuje postawę ucznia Jezusa, zasłuchanego w Jego słowa i podążającego za Nim</p>
<p>A.16. Męka i śmierć Jezusa oraz ich rozumienie w świetle wiary. Chrystus otwiera bramy zbawienia sprawiedliwym zmarłym przed Jego przyjściem.</p>	<p>A.16.1. wymienia okoliczności wydarzeń Wielkiego Tygodnia, - omawia przebieg wydarzeń męki i śmierci Jezusa, A.16.2. przedstawia wydarzenia od śmierci krzyżowej Jezusa do zmartwychwstania, wyjaśnia znaczenie słów „zstąpił do piekieł</p>	<p>A.16.a. wyraża wdzięczność za zbawcą Mękę i Śmierć Jezusa, A.16.b. jest przekonany o wartości udziału w nabożeństwie Drogi Krzyżowej i Gorzkich Żali.</p>
<p>A.17. Wydarzenie zmartwychwstania. Sens i znaczenie zmartwychwstania. Epifanie Zmartwychwstałego.</p>	<p>A.17. ukazuje sens i znaczenie zmartwychwstania Chrystusa, A.17.2. omawia wydarzenia z życia Jezusa od Jego zmartwychwstania do wniebowstąpienia- wymienia sytuacje ukazywania się Zmartwychwstałego</p>	<p>A.17.a. rozwija postawę chrześcijańskiej nadziei, A.17.b. kształtuje swoje życie w świetle prawdy o zmartwychwstaniu i w perspektywie życia wiecznego A.17.c. traktuje Chrystusa jako źródło nadziei odnośnie do własnego życia, obecnego i przyszłego</p>
<p>A.18. Wniebowstąpienie Jezusa. Jezus Chrystus obecny <i>po prawicy Ojca</i> i w swoim Kościele. Jezus Chrystus powróci w chwale. Sąd nad żywymi i umarłymi.</p>	<p>A.18.1. poprawnie wyjaśnia znaczenie wstąpienia Jezusa do nieba i Jego jednoczesne pozostanie ze swoim Kościołem, A.18.2. prezentuje naukę Kościoła o końcu świata i sądzie ostatecznym</p>	<p>A.18.a. budzi w sobie postawę wdzięczności za obecność Jezusa w Kościele, A.18.b. kształtuje pragnienie podążania za Chrystusem w drodze do nieba, A.18.c. żyje ze świadomością spotkania z Chrystusem w dniu sądu</p>
<p>A.19. Trzecia Osoba Trójcy Świętej odkrywana poprzez imię, określenia i symbole. Obecność i działanie Ducha Świętego w historii zbawienia i</p>	<p>A.19.1. definiuje i opisuje imię, określenia i symbole Ducha Świętego, A.19.2. rozpoznaje w tekstach biblijnych, w historii Kościoła i znakach czasu działanie Ducha Świętego*</p>	<p>A.19.a. kształtuje osobistą relację z Duchem Świętym, A.19.b. umacnia się w przekonaniu o wiarygodności Boga, który spełnia swoje obietnice,</p>

	w Kościele.		A.19.c. współpracuje z darami Ducha Świętego
	A.20. Kościół zrodzony w sercu Ojca. Misterium Kościoła.	A.20.1. definiuje, czym jest Kościół, A.20.2. charakteryzuje poszczególne etapy przygotowania i istnienia Kościoła (zapowiedziany, przygotowany, ustanowiony, ukazany i wypełniony) *	A.20.a. kształtuje w sobie postawę wdzięczności Bogu za Kościół
	A.21. Cechy Ludu Bożego.	A.21.1. wylicza i omawia cechy Ludu Bożego (kapłański, prorocki i królewski) *	A.21.a. włącza się w realizację kapłańskiej, prorockiej i królewskiej misji Kościoła, A.21.b. umacnia swoją tożsamość jako członek Ludu Bożego
	A.22. Kościół jeden, święty, powszechny i apostołski. Powołanie i odpowiedzialność Papieża, biskupów, prezbiterów, świeckich i osób konsekrowanych.	A.22.1. wylicza i wyjaśnia przymioty Kościoła, A.22.2. wyjaśnia specyfikę powołań, zadań i funkcji w Kościele, a także wynikającej z niej odpowiedzialności	A.22.a. utożsamienia się ze wspólnotą Kościoła, A.22.b. rozeznaje swoje miejsce w Kościele, A.22.c. kształtuje postawę szacunku dla osób pełniących urzędy i funkcje w Kościele
	A.23. Obcowanie świętych jako komunია dóbr duchowych oraz komunია Kościoła w niebie i na ziemi. Maryja zjednoczona ze swoim Synem; Wniebowzięcie NMP.	A.23.1. wyjaśnia istotę obcowania świętych*, A.23.2. definiuje macierzyńską rolę Maryi wobec Kościoła i każdego wierzącego, Wniebowzięcie Maryi	A.23.a. modli się za wstawiennictwem świętych, A.23.b. dąży do świętości, kształtuje w sobie postawę miłości do Maryi i naśladuje Ją w drodze do nieba
	A.24. Zmartwychwstanie Chrystusa a nasze zmartwychwstanie. Sens śmierci.	A.24.1. podaje naukę Kościoła dotyczącą życia wiecznego i podaje przykłady zastosowania jej we własnym życiu	A.24.a. kształtuje perspektywę swojego życia wykraczającą poza doczesność

	A.25. Miłosierdzie - przymiot i dar Boga. Odpowiedź człowieka na Boże Miłosierdzie.	A.25.1. definiuje pojęcia: „miłosierdzie” i „wyobraźnia miłosierdzia” *, A.25.2. wyjaśnia relację między miłosierdziem a sprawiedliwością Boga, A.25.3. interpretuje przypowieść o synu marnotrawnym, A.25.4. przedstawia formy kultu Bożego Miłosierdzia, A.25.5. podaje przykłady świętych świadków Bożego Miłosierdzia	A.25.a. wyraża Bogu wdzięczność za dar miłosierdzia, A.25.b. świadomie włącza się w sprawowanie różnych form kultu Bożego Miłosierdzia, A.25.c. stara się praktykować miłosierdzie w codziennych relacjach z ludźmi, A.25.d. angażuje się w działalność organizacji charytatywnych
	A.26. Prawo naturalne i objawione.	A.26.1. definiuje prawo moralne i łaskę Bożą jako niezbędną pomoc do zbawienia, A.26.2. wymienia i definiuje formy prawa moralnego (naturalne, objawione, prawa cywilne i kościelne) *	A.26.a. respektuje w życiu prawo naturalne i kieruje się prawem objawionym, A.26.b. jest przekonany, że prawo naturalne i objawione to wyraz miłości Boga do człowieka
	A.27. Przykazania kościelne	A.27.1. wylicza i omawia przykazania kościelne, A.27.2. uzasadnia wartość przykazań kościelnych dla wspólnoty	A.27.a. wypełnia przykazania kościelne
B. Wychowanie liturgiczne	B.1. Działanie Trójcy Świętej w liturgii.	B.1.1. wyjaśnia działanie Boga Ojca w liturgii, B.1.2. omawia dzieło Chrystusa w liturgii, B.1.3. opisuje działanie Ducha Świętego w liturgii	B.1.a. spotyka się z Bogiem w liturgii, B.1.b. jako członek wspólnoty Kościoła oddaje w liturgii cześć Trójcy Świętej
	B.2. Celebransi liturgii Kościoła. Sposób celebracji liturgii Kościoła. Czas celebracji liturgii Kościoła. Miejsce celebracji liturgii Kościoła. Tradycje liturgiczne (obrzędki).	B.2.1. wyjaśnia, kto, jak, kiedy i gdzie celebruje liturgię, B.2.2. wymienia obecnie używane w Kościele tradycje liturgiczne *, B.2.3. charakteryzuje poszczególne obrządki*	B.2.a. dostrzega w liturgii Kościoła drogę do przybliżania się ku Panu Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości, B.2.b. okazuje szacunek wobec innych tradycji liturgicznych (obrzędków)

	<p>B.3. Istota roku liturgicznego. Układ roku liturgicznego. Niedziela jako czas świętowania z Panem Bogiem i rodziną</p>	<p>B.3.1. omawia istotę roku liturgicznego jako rozwinięcia różnych aspektów jedyne go Misterium Paschalnego, B.3.2. wymienia najważniejsze uroczystości i święta kościelne</p>	<p>B.3.a. angażuje się w obchody roku liturgicznego, B.3.b. pogłębia więź z Chrystusem, B.3.c. ma świadomość i przekonanie, że niedziela jest czasem radosnego świętowania z Bogiem i bliskimi</p>
	<p>B.4. Sakramenty ustanowione przez Chrystusa dla budowania Kościoła. Eucharystia zaproszeniem do osobistego spotkania z Jezusem Chrystusem. Eucharystia jako źródło miłości chrześcijańskiej. Liturgia Kościoła domowego.</p>	<p>B.4.1. uzasadnia, że sakramenty zostały ustanowione przez Jezusa Chrystusa, B.4.2. argumentuje uczestnictwo w liturgii jako pogłębianie osobistej relacji z Jezusem i Kościołem, B.4.3. wymienia elementy liturgii Kościoła domowego i uzasadnia potrzebę jej sprawowania *, B.4.4. wyjaśnia, że Eucharystia jest źródłem i szczytem życia Kościoła</p>	<p>B.4.a. z szacunkiem przyjmuje sakramenty święte, B.4.b. pogłębia relację z Panem Jezusem, - angażuje się w dzieła miłości, B.4.c. docenia wartość systematycznego udziału w niedzielnej i świątecznej Eucharystii</p>
	<p>B.5. Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego. Celebracja sakramentu chrztu świętego. Celebracja sakramentu bierzmowania. Liturgiczna celebracja sakramentu Eucharystii. Znaki i symbole w liturgii sakramentów wtajemniczenia.</p>	<p>B.5.1. wyjaśnia, że chrzest, bierzmowanie i Eucharystia są sakramentami wtajemniczenia chrześcijańskiego, B.5.2. interpretuje czynności wykonywane podczas liturgii sakramentów wtajemniczenia, B.5.3 analizuje i interpretuje obrzędy wtajemniczenia chrześcijańskiego *, B.5.4. interpretuje znaki i symbole pojawiające się podczas Eucharystii</p>	<p>B.5.a. wyraża wdzięczność Bogu i ludziom za przyjęte sakramenty wtajemniczenia, B.5.b. rozwija w sobie świadomość przyjętego chrztu, B.5.c. pielęgnuje dary Ducha Świętego i żyje według nich, B.5.d. rozwija w sobie postawy eucharystyczne</p>

	<p>B.6. Sakramenty uzdrowienia. Sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania. Sprawowanie sakramentu namaszczenia chorych. Skutki sakramentów uzdrowienia dla człowieka.</p>	<p>B.6.1. wymienia i charakteryzuje sakramenty uzdrowienia oraz przedstawia ich teologię, B.6.2. na podstawie tekstów liturgicznych interpretuje czynności wykonywane podczas liturgii sakramentów uzdrowienia *, B.6.3. analizuje i interpretuje teksty liturgiczne odnoszące się do poszczególnych sakramentów uzdrowienia*</p>	<p>B.6.a. coraz bardziej jednoczy się z Chrystusem, B.6.b. świadomie korzysta z sakramentów uzdrowienia, B.6.c. przekonuje innych o wartości sakramentów uzdrowienia</p>
	<p>B.7. Sakramenty w służbie wspólnoty dla człowieka. Znaczenie i skutki sakramentów w służbie wspólnoty dla człowieka. Liturgia sakramentu święceń. Celebracja sakramentu małżeństwa.</p>	<p>B.7.1. charakteryzuje teologię sakramentów w służbie wspólnoty, B.7.2. uzasadnia, że święcenia i małżeństwo są sakramentami w służbie drugiemu człowiekowi, B.7.3. interpretuje teksty i czynności obecne w liturgii sakramentów w służbie wspólnoty*</p>	<p>B.7.a. jest przekonany o konieczności służby innym ludziom, wynikającej z przyjętych sakramentów, B.7.3. wyraża ufność w pomoc Bożą udzielaną w sakramentach w służbie wspólnoty</p>
	<p>B.8. Istota i charakterystyczne cechy sakramentaliów. Rodzaje sakramentaliów. formy pobożności wiernych i religijności ludowej.</p>	<p>B.8. 1. omawia istotę sakramentaliów i wymienia ich cechy charakterystyczne, B.8.2. wymienia formy pobożności ludowej*, B.8.3. wyjaśnia, że pobożność wiernych i religijność ludowa są drogą przekazu tradycji</p>	<p>B.8.a. jest przekonany o wartości sakramentaliów dla życia chrześcijańskiego, B.8.b. okazuje szacunek wobec sakramentaliów, B.8.c. docenia wartość pobożności ludowej</p>
	<p>B.9. Pogrzeb chrześcijański jako obrzęd liturgiczny Kościoła. różne formy celebracji pogrzebu.</p>	<p>B.9.1. wyjaśnia, że pogrzeb chrześcijański jest obrzędem liturgicznym Kościoła*, B.9.2. uzasadnia katolicki sens grzebania zmarłych, B.9.3. wyjaśnia, kto ma prawo do pogrzebu, B.9.4. wymienia formy obrzędów pogrzebu</p>	<p>B.9.a. okazuje szacunek zmarłym, B.9.b. świadomie i z wiarą uczestniczy w obrzędach pogrzebu, B.9.c. modli się za zmarłych i pamięta o nich</p>

	B.10. Maryja w liturgii i w pobożności ludowej. Maryja w polskiej tradycji katolickiej.	B.10.1. omawia sposoby obecności Maryi w pobożności ludowej i polskiej tradycji katolickiej, B.10.2. wymienia najważniejsze uroczystości i święta maryjne	B.10.a. pielęgnuje tradycje związane z pobożnością maryjną, B.10.b. włącza się w obchody uroczystości i świąt ku czci Maryi, B.10.c. modli się do Matki Bożej, B.10.d. pogłębia swoją więź z Matką Bożą
	B.11. Cześć świętych w roku liturgicznym.	B.11.1. uzasadnia kult świętych w obchodach roku liturgicznego, B.11.2. wymienia obchody ku czci największych świętych Kościoła	B.11.a. ma świadomość konieczności oddawania czci i szacunku świętym, B.11.b. wzoruje się na świętych i prosi o ich wstawiennictwo
C. Formacja moralna	C.1. Biblijne wzory posłuszeństwa (Abraham, Maryja), przykłady Świętych. Boskie pochodzenie pragnienia szczęścia. Chrześcijańska wizja szczęścia.	C.1.1. charakteryzuje posłuszeństwo na wzór postaci biblijnych, C.1.2. uzasadnia wartość posłuszeństwa Bogu, C.1.3. wskazuje we współczesnej kulturze zafałszowane wizje szczęścia (materialistyczny konsumpcjonizm, hedonizm) *	C.1.a. kształtuje w sobie postawę posłuszeństwa Bogu, C.1.b. dąży do szczęścia zgodnie z jego chrześcijańską wizją, C.1.c. odrzuca postawy materialistyczno-konsumpcyjne
	C.2. Wolność znakiem obrazu Boga w człowieku. Wolność zakorzeniona w rozumie i woli. Wolność jako dążenie do prawdy i dobra.	C.2.1. definiuje chrześcijańską wizję wolności, C.2.2. wyjaśnia relacje pomiędzy wolnością a odpowiedzialnością, C.2.3. uzasadnia wartość niezależnej od podmiotu prawdy obiektywnej w życiu osoby i społeczności, C.2.4. opisuje zagrożenia związane z negacją prawdy obiektywnej*, C.2.5. podaje przykłady skutków niewłaściwego korzystania z wolności*	C.2.a. bierze odpowiedzialność za własne postępowanie, C.2.b. podejmuje trud samowychowania, podporządkowując się prawdzie, kierując się dobrem w znaczeniu chrześcijańskim, C.2.c. właściwie korzysta z daru wolności, C.2.d. unika z wszelkich form zniewolenia

<p>C.3. Kryteria oceny moralnej czynów ludzkich (przedmiot, cel, okoliczności).</p>	<p>C.3.1. uzasadnia, że czyny ludzkie podlegają ocenie moralnej, C.3.2. charakteryzuje kryteria oceny moralnej czynu ludzkiego, C.3.3. uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych, C.3.4. wskazuje i opisuje skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych</p>	<p>C.3.a. jest przekonany o konieczności respektowania obiektywnych norm moralnych, C.3.b. stara się podejmować czyny moralnie dobre</p>
<p>C.4. Uczucia jako naturalne elementy psychiki ludzkiej. Ocena moralna uczuć</p>	<p>C.4.1. definiuje i opisuje uczucia ludzkie, C.4.2. wyjaśnia, kiedy uczucia nabierają wartości moralnej</p>	<p>C.4.a. panuje nad własnymi emocjami, C.4.b. kształtuje w sobie postawę bezinteresowności i odpowiedzialności</p>
<p>C.5. Sumienie i jego rodzaje. Zasady formacji sumienia.</p>	<p>C.5.1. podaje pojęcie sumienia zgodnie z KKK, C.5.2. wymienia rodzaje sumienia, C.5.3. uzasadnia potrzebę formacji sumienia*, C.5.4. wymienia uniwersalne zasady formacji sumienia*</p>	<p>C.5.a. podejmuje wysiłek pracy nad formacją własnego sumienia, C.5.b. jest przekonany, że w formacji sumienia konieczne jest pogłębianie więzi z Chrystusem</p>
<p>C.6. Cnoty Boskie i kardynalne.</p>	<p>C.6.1. wyjaśnia, czym są cnoty i wymienia je, C.6.2. analizuje związki pomiędzy cnotami Boskimi a kardynalnymi, C.6.3. hierarchizuje cnoty i wskazuje praktyczne możliwości ich nabywania*</p>	<p>C.6.a. świadomie rozwija cnoty Boskie i kardynalne w relacjach z Bogiem i ludźmi. C.6.b. prowadzi życie według cnót</p>
<p>C.7. Pojęcie grzechu. Teologiczne rozróżnienie grzechów.</p>	<p>C.7.1. definiuje pojęcie grzechu i różnicuje grzechy według przedmiotu i ciężaru, C.7.2. opisuje naturę grzechu jako nieposłuszeństwo człowieka wobec Boga</p>	<p>C.7.a. ma świadomość własnej grzeszności, C.7.b. unika sytuacji do popełnienia grzechu, C.7.3. dba o życie w łasce uświęcającej, wykazuje się odwagą w reagowaniu na zło</p>

	C.8. Grzech przeciwko Duchowi Świętemu.	C.8. 1. wyjaśnia, na czym polega grzech przeciwko Duchowi Świętemu	C.8.a. odczuwa potrzebę pogłębiania nauki Kościoła, C.8.b. modli się do Ducha Świętego, C.8.c. jest posłuszny natchnieniom Ducha Świętego
	C.9. Rodzaje powołań w Kościele i sposoby ich realizacji.	C.9.1. definiuje powołanie, C.9.2. wymienia i charakteryzuje drogi realizacji powołania C.9.3. charakteryzuje wybrane drogi powołania chrześcijańskiego.	C.9.a. rozpoznaje własne powołanie i podejmuje działania adekwatne do niego, C.9.b. dokonuje wyborów moralnych inspirowanych Ewangelią, C.9.c. pomaga innym w rozeznaniu powołania, C.9.d. modli się o powołania i za powołanych
	C.10. I Przykazanie Boże. Wiara w jednego Boga: – oddawanie czci jednemu Bogu; – wykroczenia przeciwko wierze i Bogu; – współczesne wyobrażenia Boga; – postawy świętych wyznających wiarę w jednego Boga.	C.10.1. formułuje zasady wynikające z I Przykazania Bożego, C.10.2. podaje przykłady wpływu zabobonu, bałwochwalstwa, wróżbiarstwa, magii, ateizmu, symonii na relację z Bogiem*, C.10.3. wymienia współczesne bożki*, C.10.4. uzasadnia, iż nie da się pogodzić ezoteryki z wiarą chrześcijańską, C.10.5. omawia rolę wizualnej sztuki religijnej w relacji z Panem Bogiem*	C.10.a. pogłębia wiarę w jednego Boga, C.10.b. oddaje cześć jednemu Bogu, C.10.c. angażuje się w praktyki religijne indywidualnie i we wspólnocie Kościoła, C.10.d. podejmuje walkę z grzechami przeciw I przykazaniu,
	C.11. II Przykazanie Boże: – nieuprawnione wzywanie imienia Boga; - nadanie imienia na chrzcie świętym.	C.11.1. wskazuje właściwe i niewłaściwe sytuacje, w których wzywane jest imię Boga, C.11.2. uzasadnia wartość nadawania imion chrześcijańskich na chrzcie świętym	C.11.a. z szacunkiem wypowiada Imię Boga, C.11.b. nie nadużywa imienia Bożego

	<p>C.12. III Przykazanie Boże: Stosunek Jezusa do szabatu; – zmartwychwstanie jako początek nowego czasu; – biblijne uzasadnienie świętowania niedzieli; – przeżywanie niedzieli w rodzinie.</p>	<p>C.12.1. wymienia zasady religijne obchodzenia szabatu przez Żydów*, C.12.2. omawia stosunek Jezusa do szabatu*, C.12.3. uzasadnia wyjątkowy charakter niedzieli dla chrześcijan, C.12.4. omawia prawidłowe sposoby przeżywania niedzieli</p>	<p>C.12.a. angażuje się w życie Kościoła przez uczestnictwo w Eucharystii przynajmniej co niedzielę, C.12.b. wyraża dezaprobatę dla zachowań sprzecznych z III przykazaniem, C.12.c. angażuje się w rodzinne świętowanie niedzieli, C.12.d. podejmuje starania o zachowanie świątecznego charakteru niedzieli w swojej rodzinie</p>
	<p>C.13 IV Przykazanie Boże i jego konsekwencje: – obowiązki chrześcijanina wobec rodziców, przełożonych i państwa; – wyższość prawa Bożego nad prawem stanowionym; – władza w kontekście orędzia Ewangelii.</p>	<p>C.13.1. definiuje pojęcia: miłość, wdzięczność i szacunek w kontekście IV przykazania, C.13.2. analizuje zadania rodziny w Bożym planie stworzenia, C.13.3. wymienia obowiązki dzieci wobec rodziców oraz rodziców wobec dzieci, wiążąc je z czią, jak należy się samemu Bogu, C.13.4. omawia obowiązki chrześcijanina wobec władzy państwowej i przełożonych, C.13.5. interpretuje stosunek Jezusa do władzy*, C.13.6. omawia obowiązki chrześcijanina wobec państwa; C.13.7. uzasadnia wyższość prawa Bożego nad stanowionym</p>	<p>C.13.a. przejawia postawę szacunku wobec rodziców i opiekunów, C.13.b. modli się za rodziców i opiekunów, C.13.c. okazuje szacunek wobec rządzących i swoich przełożonych;</p>

	<p>C.14. V Przykazanie Boże i jego konsekwencje: – poszanowanie godności i życia człowieka; – obrona pokoju - grzechy przeciwko życiu.</p> <p>C.15. VI i IX Przykazanie Boże: Powołanie mężczyzny i kobiety; –miłość małżeńska, wierność, płodność; powołanie do czystości; dziecko jako dar Boga; wykroczenia przeciwko małżeństwu; homoseksualizm jako problem moralny; - Kościół wobec ideologii <i>gender</i>. – wykroczenia przeciwko małżeństwu;</p>	<p>C.14.1. uzasadnia, że Bóg jest Panem życia, C.14.2. wyjaśnia, że życie ludzkie jest święte, C.14.3. uzasadnia potrzebę głoszenia wartości życia*, C.14.4. wymienia sposoby poszanowania życia i godności człowieka (zdrowie, badania naukowe, <i>in vitro</i>, integralność cielesna), C.14.5. przedstawia i uzasadnia naukę Kościoła nt. <i>in vitro</i>, C.14.6. wylicza zagrożenia życia i przypadki uprawnionej obrony, C.14.7. podaje przykłady zaangażowania w obronę życia, C.14.8. omawia znaczenie pokoju jako wartości w życiu człowieka i społeczeństwa, C.14.9. definiuje pojęcie: <i>wojna sprawiedliwa</i>, przeciwstawiając je określeniu <i>wojna prewencyjna</i>, C.14.10. wymienia i omawia wykroczenia przeciwko V przykazaniu (zabójstwo zamierzone, aborcja, eutanazja, samobójstwo), C.14.11. podaje argumenty odnoszące się do kary śmierci, C.15.1. opisuje istotę miłości małżeńskiej i jej cechy, C.15.2. definiuje pojęcia: <i>wierność; czysta miłość, wstyd, wstydlivość</i>, C.15.3. podaje przykłady osób oraz świętych kierujących się miłością, C.15.4. wskazuje związek między seksualnością a godnością ludzką,</p>	<p>C.14.a. wykazuje troskę o zdrowie i życie własne oraz innych, C.14.b. broni zagrożonego życia, C.14.c. identyfikuje się z wartościami <i>pro life</i>, C.14.d. angażuje się budowanie i poszanowanie pokoju, modli się o pokój, C.14.e. kształtuje pozytywne relacje z bliźnimi C.15.a. akceptuje i docenia własną płciowość, C.15.b. troszczy się o czystość serca, C.15.c. modli się o czystość serca dla siebie oraz przyszłego współmałżonka, C.15.d. inspiruje innych do zachowania czystości, C.15.e. urzeczywistnia w swoim życiu postawę czystości, C.15.f. akceptuje nauczanie Kościoła odnośnie do życia i rodzicielstwa, C.15.g. podejmuje walkę z postawami zagrażającymi szczęściu</p>
--	---	---	---

		<p>C.15.5. wskazuje różnice prowadzące do integralności płciowej*,</p> <p>C.15.6. podaje przykłady ról społecznych uwarunkowanych płciowo,</p> <p>C.15.7. przedstawia sens ludzkiej płciowości,</p> <p>C.15.8. opisuje, na czym polega czystość i jej wartość przed małżeństwem i w małżeństwie,</p> <p>C.15.8. wyjaśnia, jak troszczyć się o czystość w miłości*,</p> <p>C.15.9. podaje przykłady pracy nad czystością serca,</p> <p>C.15.10. wyjaśnia, że dziecko jest darem Boga i owocem miłości rodziców,</p> <p>C.15.11. opisuje grzechy przeciw VI i IX przykazaniu (nierząd, prostytutka, gwałt),</p> <p>C.15.12. opisuje zagrożenia ideologii <i>gender</i>, odnosząc je do niewłaściwie definiowanej relacji natura – kultura,</p>	
--	--	--	--

	<p>C.16. VII i X Przykazanie Boże: Poszanowanie dóbr drugiego człowieka; – własność prywatna i wspólna; – sprawiedliwość i solidarność społeczna; – wpływ ustroju na życie człowieka; – wartość pracy człowieka; – troska o potrzebujących, uchodźców, walka z głodem na świecie;</p>	<p>C.16.1. charakteryzuje naukę społeczną Pana Jezusa*, C.16.2. wyjaśnia, czym jest katolicka nauka społeczna*, C.16.3. omawia sposoby właściwego korzystania z dóbr ziemskich, wskazując na granice uprawnionej autonomii rzeczywistości ziemskich*, C.16.4. wymienia rodzaje własności, C.16.5. przedstawia reguły postępowania wobec cudzej własności (także intelektualnej), C.16.6. wyjaśnia, na czym polega sprawiedliwość i solidarność społeczna, C.16.7. wyjaśnia sens pracy ludzkiej, C.16.8. omawia i ocenia różne sposoby pozyskiwania dóbr, C.16.9. podaje przykłady akcji społecznych zwalczających ubóstwo i głód, C.16.10. uzasadnia potrzebę zaangażowania się w sprawy społeczne w duchu Ewangelii, C.16.11. objaśnia sposoby walki z zagrożeniami globalizacji*, C.16.12. wymienia czyny, które są kradzieżą (materialną i intelektualną)</p>	<p>C.16.a. przyjmuje postawę odpowiedzialności za świat stworzony, siebie i drugiego człowieka, C.16.b. szanuje własność wspólną i prywatną, C.16.c. angażuje się w pomoc biednym, uchodźcom i potrzebującym, C.16.d. szanuje ludzką pracę, C.16.e. kształtuje postawę sprawiedliwości i solidarności społecznej, C.16.f. troszczy się o dobro wspólne</p>
--	---	--	---

	<p>C.17. VIII Przykazanie Boże: Życie w prawdzie; – świadectwa życia w prawdzie: znani ludzie i święci; – odpowiedzialne korzystanie ze środków społecznego przekazu; – wykroczenia przeciw VIII przykazaniu; – prawda i piękno w sztuce</p>	<p>C.17.1. podaje definicje prawdy i krzywoprzysięstwa, C.17.2. streszcza naukę Jezusa na temat przysięgania, C.17.3. rozróżnia interpretację VIII przykazania w Starym Testamencie od interpretacji w Nowym Testamencie*, C.17.4. podaje przykłady osób, które oddały życie za prawdę, C.17.5. przedstawia destrukcyjne działanie kłamstwa, C.17.6. ukazuje rolę mediów i zasady korzystania z nich, C.17.7. określa rolę moralności w odbiorze przekazów medialnych, C.17.8. ocenia treści informacji w środkach przekazu w kontekście VIII przykazania*</p>	<p>C.17.a. kształtuje postawę prawdomówności, C.17.b. przejawia postawę odpowiedzialności za słowo, C.17.c. świadomie i z umiarem korzysta ze środków masowego przekazu, C.17.d. weryfikuje treści otrzymywanych informacji, C.17.e. odrzuca zachowania niszczące prawdę, C.17.f. dochowuje powierzonych tajemnic, C.17.g. kontempluje dzieła sztuki, odnajdując w nich drogę do Boga.</p>
D. Wychowanie do modlitwy	D.1. Modlitwa	<p>D.1.1. wyjaśnia, że modlitwa jest dialogiem człowieka z Bogiem, D.1.2. uzasadnia, że Bóg inicjuje dialog z ludźmi*</p>	<p>D.1.a. prowadzi dialog z Bogiem przez modlitwę, D.1.b. odczytuje wybrane sytuacje z życia jako zaproszenie do dialogu z Bogiem</p>
	D.2. Biblijne wzorce modlitwy	<p>D.2.1. wskazuje na związek modlitwy z wiarą i nadzieją (Abraham), D.2.2. omawia modlitwę Mojżesza jako modlitwę wstawienniczą, D.2.3. ukazuje potrzebę poddania się woli Bożej jako istotny element modlitwy (Dawid)*</p>	<p>D.2.a. naśladuje omawiane postaci biblijne w życiu modlitewnym, D.2.b. ufa Panu Bogu</p>
	D.3. „Księga modlitwy” – Księga Psalmów.	<p>D.3.1. wyjaśnia, że psalmy są „arcydziełem modlitwy w Starym Testamencie” *, D.3.2. wskazuje na osobisty i wspólnotowy charakter psalmów, D.3.3. przytacza tematykę wybranych psalmów i swoimi słowami omawia ich treść*</p>	<p>D.3.a. modli się psalmami w określonych sytuacjach egzystencjalnych</p>

D.4. Modlitwa jako rozmowa z Ojcem.	D.4.1. wyjaśnia synowski charakter modlitwy Jezusa, D.4.2. charakteryzuje modlitwę Jezusa	D.4.a. podczas modlitwy przyjmuje postawę dziecka Bożego, D.4.b. z ufnością modli się do Boga Ojca
D.5. Modlitwa odpowiedzią na ludzkie potrzeby i zawierzeniem Bożej miłości.	D.5.1. wyjaśnia, na czym polega nowość modlitwy chrześcijańskiej zanoszonej „nie tylko przez Chrystusa, lecz także w Nim” (KKK)*, D.5.2. uzasadnia, że Jezus wysłuchuje modlitwy pełnej wiary	D.5.a. zwraca się do Boga w modlitwie, D.5.b. kształtuje postawę ufności i gotowości zawierzenia Bogu
D.6. Hymn dziękczynienia – <i>Magnificat</i> .	D.6.1. omawia treść hymnu Magnificat	D.6.a. okazuje wdzięczność Bogu za otrzymane dobra, D.6.b. uwielbia Boga na wzór Maryi
D.7. Maryja Jako Orędowniczka i Pośredniczka łask.	D.7.1. charakteryzuje postać Maryi - Służebnicy Pańskiej jako wzoru modlitwy chrześcijańskiej, D.7.2. wyjaśnia znaczenie tytułów Maryi dotyczących Jej wstawienniczej roli	D.7.a. z ufnością modli się do Boga przez wstawiennictwo Maryi
D.8. Tradycja modlitwy chrześcijańskiej. Formy modlitwy.	D.8.1. wymienia i omawia formy modlitwy (błogosławieństwo i adoracja, modlitwa prośby, wstawiennicza, dziękczynienia, uwielbienia), D.8.2. omawia biblijne podstawy modlitwy wspólnotowej*, D.8.3. wyjaśnia, że liturgia jest najdoskonalszą formą modlitwy*	D.8.a. świadomie uczestniczy w liturgii, D.8.b. przyjmuje postawę modlitewną adekwatną do przeżywanej sytuacji
D.9. Świadcowie modlitwy.	D.9.1. podaje przykłady świętych stanowiących wzory modlitwy, D.9.2. wyjaśnia wstawienniczą rolę świętych*	D.9.a. modli się na wzór świętych

D.10. Różne duchowości chrześcijańskiej*	D.10.1. wymienia i charakteryzuje rodzaje duchowości chrześcijańskiej różnych epok i ich przedstawicieli- charakteryzuje rodzaje duchowości chrześcijańskiej*	D.10.a. pogłębia własną duchowość
D.11 Rytm życia modlitewnego.	D.11.1. interpretuje biblijny nakaz trwania na modlitwie*, D.11.2. omawia rytm modlitwy w cyklu roku liturgicznego, tygodnia i dnia*	D.11.a. podejmuje codzienne obowiązki w duchu „nieustannej modlitwy”, D.11.b. praktykuje każdy rodzaj modlitwy, D.11.c. stara się być wytrwałym w modlitwie
D.12. Skuteczność modlitwy	D.12.1. wyjaśnia związek posiadanego obrazu Boga ze skutecznością modlitwy*, D.12.2. dowodzi konieczności związku modlitwy z czynami i czynów z modlitwą, D.12.3. uzasadnia, że skuteczność modlitwy zależy od woli Bożej	D.12.a. kształtuje postawę pokory, ufności i wytrwałości w zwracaniu się do Boga na modlitwie
D.13. Trudności w modlitwie	D.13.1. omawia trudności związane z modlitwą i sposoby ich przezwyciężania	D.13.a. troszczy się o właściwą atmosferę i odpowiednie warunki do modlitwy, D.13.b. nie zraża się trudnościami

	D.14. Wzór modlitwy chrześcijańskiej. Treść „Modlitwy Pańskiej”.	D.14.1. wskazuje okoliczności przekazania Modlitwy Pańskiej i omawia jej treść, D.14.2. wyjaśnia, że Modlitwa Pańska jest najdoskonalszą z modlitw i na jej przykładzie wskazuje cechy modlitwy chrześcijańskiej*, D.14.3. omawia strukturę Modlitwy Pańskiej i jej siedem próśb D.14.4. omawia znaczenie Modlitwy Pańskiej (w pierwszych wspólnotach, w sakramentach wtajemniczenia) *, D.14.5. ukazuje związek Modlitwy Pańskiej z jednością Ludu Bożego*	D.14.a. z szacunkiem odmawia Modlitwę Pańską jako tę, której nauczył Jezus Chrystus, D.14.b. poprzez wspólne odmawianie Modlitwy Pańskiej jednoczy się ze wspólnotą Kościoła, D.14.c. swoje codzienne życie uzgadnia z treścią Modlitwy Pańskiej
E. Wychowanie do życia wspólnotowego.	E.1. Dzieje Kościoła na przestrzeni wieków: Początki chrześcijaństwa i pierwsze prześladowania chrześcijan (Apostołowie męczennicy, św. Szczepan, św. Ignacy Antiocheński); Formowanie się <i>Credo</i> . Św. Augustyn*.	E.1.1. opowiada o początkach chrześcijaństwa oraz starożytnych prześladowaniach chrześcijan, E.1.2. opierając się na Nowym Testamencie, szczególnie na Dziejach Apostolskich, omawia rolę św. Piotra i św. Pawła u początków Kościoła, E.1.3. wskazuje na kwestie związane ze spotkaniem świata pogańskiego i kultury antycznej z chrześcijaństwem*, E.1.4. opowiada o życiu starożytnych chrześcijan, E.1.5. podaje przykłady prześladowań chrześcijan, E.1.6. omawia znaczenie edyktu mediolańskiego*, E.1.7. wskazuje ogólnie na proces formułowania prawd wiary*, E.1.8. wyjaśnia pojęcia: dogmat i herezja*	E.1.a. z szacunkiem odnosi się do Kościoła i jego historii, E.1.b. modli się za Kościół i jego pasterzy

	<p>E.2. Kościół w średniowieczu: rola zakonów i klasztorów; działalność świętych: Benedykta i Franciszka oraz dzieło podjęte przez benedyktynów i franciszkanów. Schizma wschodnia, reforma gregoriańska; wyprawy krzyżowe; życie umysłowe XII i XIII wieku, spór o ewangeliczne ubóstwo, Kościół w społeczeństwie feudalnym; inkwizycja, powstanie uniwersytetów; dorobek św. Tomasza z Akwinu;</p>	<p>E.2.1. prezentuje rolę średniowiecznych zakonów i klasztorów*, E.2.2. wymienia średniowieczne zakony i przybliża ich założycieli*, E.2.3. wykazuje aktualność idei benedyktyńskiej i franciszkańskiej*, E.2.4. przedstawia spór o ubóstwo, E.2.5. charakteryzuje problematykę stosunków państwa i Kościoła, E.2.6. ocenia okoliczności powstania i działalność inkwizycji,</p>	<p>E.2.a. odważnie przeciwstawia się stereotypom na temat wybranych wydarzeń z przeszłości Kościoła, E.2.b. dąży do jedności E.2.c. wzoruje się na duchowości św. Benedykta i św. Franciszka, E.2.d. dąży do zgłębiania nauczania Kościoła</p>
	<p>E.3. Przyczyny reformacji i reformy katolickiej; dzieło Soboru Trydenckiego;</p>	<p>E.3.1. wskazuje przyczyny, przebieg i główne idee reformacji oraz reformy katolickiej, przedstawia postać św. Tomasza Morusa, E.3.2. streszcza najważniejsze uchwały Soboru Trydenckiego*</p>	<p>E.3.a. kształtuje postawę posłuszeństwa Kościołowi, E.3.b. stara się przemieniać Kościół przykładem swojego życia, E.3.c. modli się o jedność wyznawców Chrystusa E.3.d. zajmuje stanowisko w ocenie kart z dziejów Kościoła;</p>

	<p>E.4. Kościół wobec wyzwania oświecenia i rewolucji francuskiej. Narodziny katolickiej nauki społecznej.</p>	<p>E.4.1. charakteryzuje podstawy intelektualne oświecenia (deizm, racjonalizm, modernizm, masoneria) *; E.4.2. wyjaśnia pojęcia: sekularyzacja, konkordat, laicyzacja, E.4.3. opisuje przebieg prześladowań Kościoła w okresie rewolucji francuskiej, E.4.4. określa wyzwania społeczne w Europie XIX wieku i udzieloną na nie odpowiedź Kościoła*</p>	<p>E.4.a. troszczy się o wzrost swojej wiary, E.4.b. pogłębia swoją wiedzę o Kościele E.4.c. zajmuje stanowisko w ocenie kart z dziejów Kościoła;</p>
	<p>E.5. I Sobór Watykański. Nauczanie II Soboru Watykańskiego; współczesne życie zakonne; posoborowe nauczanie papieskie. E.6. Kościół w życiu narodu polskiego: chrzest Polski, rola działalności i kultu św. Wojciecha i św. Stanisława; chrześcijaństwo czasów jagiellońskich, św. Jadwiga Królowa; Polska krajem tolerancji religijnej; Unia Brzeska i wschodnie Kościoły katolickie; wkład Kościoła w rozwój nauki, szkolnictwa, proces wychowawczy, opieki społecznej.</p>	<p>E.5.1. przedstawia rozwój nauczania Kościoła podczas soborów watykańskich*, E.5.2. omawia działalność zakonów i ich rolę w dziejach Kościoła, E.5.3. przytacza najważniejsze fakty z życia i działalności posoborowych papieży i streszcza ich nauczanie E.6.1. uzasadnia znaczenie chrztu dla historii Polski, E.6.2. omawia życie i działalność św. Wojciecha i św. Stanisława jako patronów Polski; prezentuje tzw. spór o św. Stanisława, E.6.3. ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości chrześcijańskiej Polski: hymn „Bogurodzica”, obrona Jasnej Góry, ogłoszenie Maryi Królową Polski przez Jana Kazimierza, odsiecz wiedeńska, E.6.4. omawia wysiłki na rzecz rozwoju nauki i szkolnictwa, wychowania, opieki nad biednymi, jedności chrześcijan i wolności religijnej, E.6.5. ocenia inicjatywy na rzecz jedności Kościoła i tolerancji religijnej, podejmowane na ziemiach polskich</p>	<p>E.5.a. modli się w intencji Kościoła na całym świecie, E.5.b. wspiera działalność zakonów duchowo i materialnie, E.5.c. uwzględnia naukę soborów w swoim życiu E.6.a. z szacunkiem odnosi się do Kościoła w Polsce, E.6.b. występuje w obronie Kościoła w Polsce, E.6.c. przyjmuje postawę właściwie pojmowanej tolerancji wobec innych wyznań, E.6.d. wykazuje modlitewną troskę o własną Ojczyznę</p>

	<p>E.7. Najważniejsze fakty i postaci z historii Kościoła w Polsce w okresie niewoli narodowej oraz w XX wieku</p>	<p>E.7.1. opisuje związek Kościoła z życiem narodu polskiego w okresie niewoli, E.7.2. prezentuje postaci i zaangażowanie polskich świętych i błogosławionych, E.7.3. omawia obecność wątków religijnych w kulturze narodu polskiego (literatura, muzyka, pieśni, sztuka, malarstwo) i rolę religii w kształtowaniu patriotyzmu i postaw społecznych, E.7.4. wyjaśnia, na czym polega patriotyzm, E.7.5. wyjaśnia i wskazuje, jakie niebezpieczeństwa niesie szowinizm, ksenofobia, antysemityzm, rasizm, kosmopolityzm, E.7.6. przytacza najważniejsze wydarzenia z życia Kościoła w Polsce w XX wieku</p>	<p>E.7.a. z szacunkiem odnosi się do Kościoła w Polsce, E.7.b. angażuje się w jego rozwój i działalność, E.7.c. występuje w obronie Kościoła w Polsce</p>
	<p>E.8. Podstawy myśli ekumenicznej. Najważniejsze wyznania chrześcijańskie. Wprowadzenie w rzeczywistość Kościoła powszechnego i partykularnego.</p>	<p>E.8.1. wyjaśnia pojęcie ekumenizmu, E.8.2. przedstawia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich oraz wskazuje perspektywy i granice ekumenizmu, E.8.3. wskazuje inicjatywy ekumeniczne podejmowane w Kościele katolickim i innych kościołach oraz wspólnotach chrześcijańskich, E.8.4. w kontekście ekumenizmu wyjaśnia pojęcia <i>interkomunii</i>, <i>sukcesji apostolskiej</i>, <i>konieczności łaski Bożej do zbawienia</i> i ukazuje miejsce Pisma Świętego w życiu chrześcijanina, E.8.5. przedstawia najważniejsze fakty z historii i życia swojej diecezji i parafii</p>	<p>E.8.a. okazuje szacunek wobec osób innych wyznań, E.8.b. dąży do zrozumienia osób innego wyznania, E.8.c. włącza się w działania ekumeniczne, E.8.d. pielęgnuje postawę jednoczenia E.8.e. włącza się w akcje ewangelizacyjne, apostołskie i charytatywne.</p>

<p>E.9. Cztery prawa życia duchowego. Wyznanie wiary*.</p>	<p>E.9.1. podaje cztery prawa życia duchowego i omawia sposoby odniesienia ich do swojego życia*, E.9.2. podaje treść wyznania wiary i interpretuje poszczególne jego artykuły*</p>	<p>E.9.a. kieruje się prawami życia duchowego, E.9.b uznaje i przyjmuje Chrystusa jako Pana i Zbawiciela, E.9.c. akceptuje wyznawane prawdy wiary, E.9.d. wierzy, że historia jego życia jest również włączona w wielki plan Bożej miłości (historia zbawienia), E.9.e. kształtuje zdolność dzielenia się kerygmatem ze swoimi rówieśnikami</p>
<p>E.10. Charyzmat w Kościele i dla Kościoła</p>	<p>E.10.1. wymienia charyzmaty i wyjaśnia ich specyfikę*, E.10.2. wskazuje na związek między charyzmatem i urzędem w Kościele*.</p>	<p>E.10.a. odkrywa szczególne dary, którymi został obdarzony, E.10.b. rozwija posiadane zdolności i dary Ducha Świętego w służbie innym</p>
<p>E.11. Wspólnotowy charakter powołania osoby ludzkiej.</p>	<p>E.11.1. charakteryzuje uczestnictwo chrześcijanina w życiu społecznym</p>	<p>E.11.a. angażuje się w działalność na rzecz dobra społeczności, w których funkcjonuje</p>
<p>E.12. Pojęcie dobra wspólnego. Zasada solidarności i pomocniczości.</p>	<p>E.12.1. wyjaśnia, czym jest dobro wspólne, E.12.2. definiuje działalność polityczno-społeczną jako dążenie do dobra wspólnego, E.12.3. definiuje zasadę pomocniczości i solidarności*, E.12.4. wymienia skutki braku poszanowania dobra wspólnego w życiu społecznym</p>	<p>E.12.a. szanuje i pomnaża dobro wspólne, E.12.b. wykazuje wrażliwość na potrzeby ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej</p>
<p>E.13. Rodzina podstawowym miejscem życia i wychowania, Zadania rodziny w planie stworzenia, zbawienia i uświęcenia.</p>	<p>E.13.1. wymienia obowiązki dzieci wobec rodziców oraz rodziców wobec dzieci; E.13.2. omawia znaczenie modlitwy w rodzinie jako Kościele domowym*</p>	<p>E.13.a. inicjuje modlitwę w rodzinie lub za rodzinę, E.13.b. pielęgnuje relacje w rodzinie, E.13.c. roszczy się o członków rodziny, E.13.d. chętnie pomaga</p>

F. Wprowadzenie do misji	F.1. Świadczenie chrześcijańskiego życia warunkiem głoszenia Ewangelii.	F.1.1. wyjaśnia, na czym polega świadczenie chrześcijańskiego życia, F.1.2. wyjaśnia, że świadczenie jest podstawowym sposobem głoszenia Ewangelii*, F.1.3. uzasadnia obowiązek dawania świadczenia przez uczniów Chrystusa, F.1.4. uzasadnia potrzebę zaangażowania chrześcijanina w dzieło misyjne, F.1.5. podaje przykłady nawróceń*	F.1.a. daje świadczenie swojej wiary, F.1.b. wykazuje zainteresowanie misyjną działalnością Kościoła, F.1.c. włącza się w pomoc duchową lub materialną na rzecz misji
	F.2. Wyjątkowość i nowość chrześcijaństwa. Dialog międzykulturowy i międzyreligijny.	F.2.1. ukazuje specyfikę i wartość chrześcijaństwa wobec innych religii, zwłaszcza: judaizmu, buddyzmu, hinduizmu i islamu, F.2.2. podaje zasady dialogu międzyreligijnego, F.2.3. wskazuje podejmowane przez Kościół katolicki drogi dialogu międzykulturowego i międzyreligijnego, F.2.4. wyjaśnia zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury, F.2.5. uzasadnia właściwą postawę chrześcijanina wobec sekt	F.2.a. szanuje inne religie i ich wyznawców, F.2.b. uzasadnia postawę katolika, F.2.c. zachowuje tożsamość katolika. F.2.d. zachowuje czujność wobec propozycji sekt, F.2.e. krytycznie reaguje na przejawy zabobonów